

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

คู่มืออธิบาย
พระราชบัญญัติควบคุม
การส่งเสริมการตลาด
อาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก
พ.ศ. ๒๕๖๐

คู่มืออธิบาย
พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาด
อาหารสำหรับเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐
(สำหรับบุคลากรสาธารณสุข)

ISBN : 978-616-11-4540-8

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มกราคม ๒๕๖๔

จำนวน : ๓,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ โดย สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
ไม่อนุญาตให้คัดลอก ทำซ้ำ และดัดแปลง ส่วนใดส่วนหนึ่ง
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากนี้ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร
จากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

จัดทำโดย

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
๘๘/๒๒ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๔๔๒๐ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๔๔๒๗
<http://milkcode.anamai.moph.go.th>

จัดพิมพ์โดย

บริษัท ธีณัฐสัมฤทธิ์ 249 จำกัด

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๕๒ ๔๔๑๙ โทรสาร ๐ ๒๑๕๒ ๔๔๑๙

E-mail : thansumrit249@gmail.com

คำนำ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ถือเป็นปัจจัยหลักในการสร้างทารกที่แข็งแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เนื่องจากทารกจะเติบโตจากสารอาหารที่มีประโยชน์และเหมาะสมกับวัยของตนเองมากที่สุด ซึ่งคือ “นมแม่” และความรักความอบอุ่นที่แม่มอบให้ระหว่างที่เลี้ยงทารกด้วยนมแม่ อย่างไรก็ตาม นมแม่เป็นอาหารตามธรรมชาติที่อาจหยุดไหลได้หากไม่ได้รับการกระตุ้น หรือหยุดไหลจากปัจจัยอื่น ๆ ทำให้แม่เกิดความกังวลในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และมีโอกาสเปลี่ยนไปเลือกเลี้ยงลูกด้วยนมผงในช่วงเวลาดังกล่าว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่แม่และครอบครัวจะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเหมาะสมในการตัดสินใจเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างต่อเนื่องหรือไม่

ในฐานะบุคลากรด้านสาธารณสุข ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และเป็นพี่ปรึกษาของแม่ในเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตั้งแต่ก่อนคลอด ไปจนถึงหลังคลอด ผ่านกระบวนการส่งเสริมและสอนเรื่องนมแม่อย่างต่อเนื่องถึงกระนั้น เราจะเห็นได้ว่ายังมีการแทรกแซงของบริษัทอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กผ่านกลยุทธ์ทางการตลาด ทั้งเรื่องการโฆษณา การส่งเสริมการตลาด การให้ข้อมูลหรือการสนับสนุนบุคลากรทางสาธารณสุขทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งอาจเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจของแม่และครอบครัวเพื่อให้ใช้ผลิตภัณฑ์ได้ จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีการผลักดันพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือ พ.ร.บ.นมผง เพื่อควบคุมกลวิธีการส่งเสริมทางการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสร้างความมั่นใจว่าแม่และครอบครัวจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงความเป็นจริง ประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกและเด็กเล็ก

คู่มือนี้ จัดทำขึ้นมาเพื่ออธิบายแนวคิด สำคัญของพระราชบัญญัติ ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรด้านสาธารณสุข เพื่อให้เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะปกป้อง สิทธิของทารกและเด็กเล็กให้ได้อาหารที่เหมาะสมตามวัยที่สุด คณะผู้จัดทำหวัง เป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน

สำนักส่งเสริมสุขภาพ
กรมอนามัย

สารบัญ

- นิยามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ ๑
- การรับรู้ รับทราบข้อมูลของบุคลากรด้านสาธารณสุข ๓
- รับมอบอย่างถูกต้อง ๖
- การให้ตามประเพณี ๙
- การอบรมที่สมประโยชน์ ๑๓
- การสาธิตที่ถูกต้อง ๑๗
- การบริจาคเป็นเรื่องดี ๑๙
- ข้อมูลสำเร็จรูป ๒๓

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาด อาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“**ทารก**” หมายความว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุสิบสองเดือน

“**เด็กเล็ก**” หมายความว่า เด็กอายุเกินสิบสองเดือนจนถึงสามปี

“**อาหารสำหรับทารก**” หมายความว่า

(๑) นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีส่วนประกอบของสารอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะใช้เลี้ยงทารกตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๒) นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าใช้เลี้ยงทารกได้

“**อาหารสำหรับเด็กเล็ก**” หมายความว่า นมหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ ที่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าใช้ในการเลี้ยงเด็กเล็กและเฉพาะตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

“**อาหารเสริมสำหรับทารก**” หมายความว่า อาหารที่ใช้เสริมคุณค่าทางโภชนาการและสร้างความคุ้นเคยในการบริโภคอาหารให้แก่ทารกที่มีอายุตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

“**ผู้ผลิต**” หมายความว่า ผู้ทำ ผสม บรรจุ แต่ง แบ่งบรรจุ รวมบรรจุ หรือเปลี่ยนแปลงขณะบรรจุ

“**ผู้นำเข้า**” หมายความว่า ผู้นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“**ผู้จำหน่าย**” หมายความว่า ผู้ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“**ฉลาก**” หมายความว่า ฉลากตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

“**โฆษณา**” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ข้อความ” หมายความว่ารวมถึง การกระทำที่ปรากฏด้วยตัวอักษร รูป รอยประดิษฐ์ ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมาย หรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

“ส่งเสริมการตลาด” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มีมุ่งหมายเพื่อการจำหน่าย สร้างภาพลักษณ์หรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการใช้อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็กหรืออาหารเสริมสำหรับทารกแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“หน่วยบริการสาธารณสุข” หมายความว่า สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลซึ่งดำเนินการโดยกระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจสถาบันการศึกษาของรัฐ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือสภากาชาดไทย และให้หมายความรวมถึงองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสุขภาพแม่และเด็ก และองค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุข

“องค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุข” หมายความว่า คณะกรรมการวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ แพทยสภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม สภากาชาดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ทันตแพทยสภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม เภสัชกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเภสัชกรรม สภากายภาพบำบัดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด สภาเทคนิคการแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ สภากาชาดแพทยแผนไทยตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สภากาชาดสาธารณสุขชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน หรือสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“บุคลากรด้านสาธารณสุข” หมายความว่า บุคลากรทุกสาขาอาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการสาธารณสุข และให้หมายความรวมถึงอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขด้วย

การรับรู้ รับทราบข้อมูลของบุคลากรด้านสาธารณสุข (มาตรา ๑๗)

ที่ผ่านมาเราจะพบว่า การรับรู้ รับทราบข้อมูลของบุคลากรสาธารณสุขจะเป็นข้อมูลที่ผ่านการคัดสรร กลั่นกรอง และนำเสนอออกมาเป็นตัวหนังสือในหลายหลายรูปแบบ มีสีсэн รูปภาพสวยงาม ชวนน่าอ่าน แต่เมื่ออ่านจนจบเราอาจจะพบว่า ข้อมูลวิชาการที่เราได้รับรู้ หรือรับทราบ อาจจะมีการแอบแฝงและเชื่อมโยงไปยังผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่เราอาจจะไม่รู้ตัว ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงกำหนดแหล่งอ้างอิงข้อมูลทางวิชาการเพื่อเป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานในการจัดทำข้อมูล เนื่องจากบุคลากรสาธารณสุขเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ และการสื่อสารกับแม่และครอบครัวเป็นอย่างสูง โดยเฉพาะการตัดสินใจเลือกใช้นมผงหรืออาหารเสริมสำหรับทารกในกรณีที่มีความจำเป็น หรือด้วยเหตุผลทางการแพทย์

ดังนั้น บุคลากรด้านสาธารณสุขจึงเป็นกลุ่มคนที่จะต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้มากกว่าโฆษณาแอบแฝง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็ก และอาหารเสริมสำหรับทารกที่บุคลากรด้านสาธารณสุขสามารถรับทราบได้ จะต้องมาจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือที่กฎหมายกำหนด ๓ แหล่ง ดังนี้

๑. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารหรือตำราที่เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการระดับนานาชาติ

๒. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการที่มีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ

๓. รายงานหรือแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ

โดยข้อมูลที่น่ามาอ้างอิงนั้นจะมาในรูปแบบเอกสารเป็นกระดาษหรือข้อมูลแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ได้แต่ต้องเป็นฉบับที่สมบูรณ์มีใช้ติดมานำเสนอเพียงบางส่วน

“ แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ที่มาคือสามแหล่งที่กำหนด
กระดาษหรือไฟล์ข่งนำจำกัด ต้องปรากฏฉบับสมบูรณ์ ”

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก
และเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๗ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับ
เด็กเล็กของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับ
เด็กเล็ก หรือตัวแทน แก่บุคลากรด้านสาธารณสุขต้องมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์
รองรับ ทั้งนี้ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้
ประกอบการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารกอาหารสำหรับเด็ก หรือ
อาหารเสริมสำหรับทารก แก่บุคลากรด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักฐาน
ทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ประกอบการให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับ
เด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารกแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก แก่บุคลากรด้านสาธารณสุข ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก หรือตัวแทน ต้องมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ ซึ่งมาจากแหล่งข้อมูลอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการหรือตำราที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการระดับนานาชาติ

(๒) บทความที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูลอื่นที่มีความน่าเชื่อถือโดยเป็นข้อมูลที่มาจากการสารวิทยาศาสตร์ซึ่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการที่มีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ (Peer review journal)

(๓) รายงานหรือแนวปฏิบัติของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ (expert committee) ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔ การอ้างอิงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามข้อ ๓ ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก หรือตัวแทน จัดทำข้อมูลเสนอแก่บุคลากรด้านสาธารณสุขทุกครั้ง โดยต้องมีหลักฐานประกอบการนำเสนอข้อมูลเป็นเอกสารหรือบทความวิจัยฉบับเต็ม (Full paper) ที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ตีพิมพ์ในแหล่งข้อมูลตามข้อ ๓ ในรูปแบบที่เป็นเอกสารหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้

รับมอบอย่างถูกต้อง (มาตรา ๑๙)

ในความพร้อมทางด้านการทุนทรัพย์และความประสงค์ดีของบริษัทผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้จำหน่าย อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริม สำหรับทารกที่มีความต้องการจะแบ่งปันสิ่งของ อุปกรณ์ หรือของใช้ เพื่อเติมเต็ม ในการบริหารจัดการภายในหน่วยบริการสาธารณสุขให้มีความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้มารับบริการ ด้วยเหตุนี้บริษัทฯ จึงจัดหาสิ่งของ อุปกรณ์ หรือของใช้ อาทิ อุปกรณ์เครื่องเขียนสำนักงานที่มีมูลค่าไม่มาก จนถึงของชิ้นใหญ่ ที่มีมูลค่าสูง อย่างเช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อคนไข้ มามอบให้หน่วยบริการสาธารณสุข

ในทางกลับกันหากหน่วยบริการสาธารณสุขใดเห็นว่า มีความจำเป็นต้อง รับมอบสิ่งของจากบริษัทต้องกำกับและตรวจสอบขั้นตอนในการปฏิบัติตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อไม่ให้เกิดภาพสะท้อนว่า หน่วยบริการสาธารณสุขแห่งนั้น ทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ รับรองคุณภาพสินค้า หรือมีส่วนได้เสียใด ๆ กับบริษัท จึงมีข้อสรุปเพื่อการปฏิบัติ ดังนี้

๑. สิ่งของที่รับมอบต้องไม่ใช่อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริมสำหรับทารก

๒. สิ่งของ อุปกรณ์ หรือของใช้ ต้องไม่มีชื่อ ตรา สัญลักษณ์ ที่สื่อให้เห็นว่า เป็นอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริม เช่น บริษัทแกะไทย เป็นผู้ผลิตนมผงแกะขาว สูตรสำหรับอาหารทารกต้องการมอบเครื่องชั่งน้ำหนัก และที่วัดส่วนสูงให้หน่วยบริการสาธารณสุขแห่งหนึ่ง โดยติดป้ายที่เครื่องชั่งน้ำหนัก และที่วัดส่วนสูงว่า “นมผงแกะขาวมอบให้เพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงพยาบาล” กรณีนี้เป็นการแสดงชื่อสื่อให้เห็นว่าเป็นอาหารสำหรับทารก

๓. กรณีที่สิ่งของ อุปกรณ์ หรือของใช้ปรากฏ ชื่อ ตรา สัญลักษณ์ จะต้องไม่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริม เช่น บริษัทแกะไทย เป็นผู้ผลิตนมผงแกะขาว สูตรสำหรับอาหารทารก ต้องการมอบเครื่องชั่งน้ำหนักและที่วัดส่วนสูงให้หน่วยบริการสาธารณสุขแห่งหนึ่ง โดยติดป้ายที่เครื่องชั่งน้ำหนักและที่วัดส่วนสูงว่า “บริษัทแกะไทยขอมอบเพื่อเป็นประโยชน์แก่โรงพยาบาล” กรณีนี้เป็นการแสดงชื่อที่ไม่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารก

“
การแบ่งปัน
อาจจะมีหมายความว่าโฆษณา
การไม่รับจูงดีที่สุด
”

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ประสงค์จะมอบหรือให้สิ่งของ อุปกรณ์ หรือของใช้แก่หน่วยบริการสาธารณสุข สิ่งของอุปกรณ์ หรือของใช้ดังกล่าวจะต้องไม่มีชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์ที่สื่อให้เห็นว่าเป็นอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก กรณีที่มีชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ จะต้องไม่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก

การให้ตามประเพณี (มาตรา ๒๐)

การให้ของขวัญ เงิน ประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลในโอกาสต่าง ๆ ตามประเพณี หรือวัฒนธรรม ถือว่าเป็นเรื่องปกติของสังคมไทย ซึ่งการให้ในลักษณะเช่นนี้เป็นการให้โดยไม่มีเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์ใด ๆ แต่หากการให้นั้นเป็นการให้กับบุคลากรด้านสาธารณสุข ต้องคำนึงถึงหลักการชดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการให้และการรับทรัพย์สินของกลุ่มบุคลากรด้านสาธารณสุข จะทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จึงจำเป็นต้องมีเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์การรับและการให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส จึงมีข้อสรุปเพื่อการปฏิบัติ ดังนี้

๑. การรับและการให้ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดต้องเป็นการให้ตามประเพณีหรือธรรมเนียมจรรยา คือ การให้โอกาสต่าง ๆ ที่โดยปกติตามประเพณี หรือวัฒนธรรมปฏิบัติเป็นการทั่วไป

๒. เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดต้องมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาท ในแต่ละโอกาส

๓. เป็นลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป ไม่เป็นการเลือกเฉพาะเจาะจงตัวบุคคล

๔. ต้องไม่มีเงื่อนไขว่า จะต้องกระทำการใดตอบแทน

๕. ของขวัญ เงิน สิ่ง จูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้จะต้องไม่มีชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์ที่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก

แม้ว่ามาตรา ๒๐ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ “ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กหรือตัวแทน ให้หรือเสนอว่าจะให้ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข” จะไม่ได้มีผลบังคับกับกลุ่มบุคลากรด้านสาธารณสุขก็ตาม แต่บุคลากรด้านสาธารณสุขก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องเพราะก็ยังมีข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้องที่มีผลบังคับกับบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐

“ รักษาไมตรี ”

ตามวาระโอกาส
ปราศจากเงื่อนไขให้เป็นการทั่วไป
ไม่เกินสามพัน

”

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก และเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๐ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ให้หรือเสนอว่าจะให้ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช่บังคับกับการให้ตามประเพณีหรือธรรมเนียมจรรยา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

(๑) ต้องมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทในแต่ละโอกาส

(๒) ต้องเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

(๓) ต้องเป็นการให้ในลักษณะให้เปล่า โดยไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องกระทำการใดตอบแทน

(๔) ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้หรือเสนอว่าจะให้จะต้องไม่มีชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์ที่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ตามประเพณีหรือธรรมเนียมจรรยาแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้ตามประเพณี หรือธรรมเนียมจรรยาแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้ “การให้ตามประเพณีหรือธรรมเนียมจรรยา” หมายความว่า การให้หรือเสนอว่าจะให้ของขวัญเงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลที่ให้กับในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามประเพณีหรือวัฒนธรรม

ข้อ ๔ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็กหรืออาหารเสริมสำหรับทารก หรือตัวแทน ให้หรือเสนอว่าจะให้ของขวัญเงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคลากรด้านสาธารณสุข เว้นแต่เป็นกรณีการให้ตามประเพณีหรือธรรมเนียมจรรยา ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาทในแต่ละโอกาส
- (๒) ต้องเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป
- (๓) ต้องเป็นการให้ในลักษณะให้เปล่า โดยไม่มีเงื่อนไขว่าจะต้องกระทำการใดตอบแทน
- (๔) ของขวัญ เงิน สิ่งจูงใจ หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้หรือเสนอว่าจะให้จะต้องไม่มีชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์ที่สื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายหรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการป.ป.ช. กำหนด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

- (๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป
- (๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
- (๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

การอบรมที่สมประโยชน์ (มาตรา ๒๑)

การพัฒนาศักยภาพโดยผ่านการประชุม อบรม หรือสัมมนา โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะกลุ่มบุคลากรวิชาชีพเฉพาะด้านสาธารณสุขเป็นเรื่องที่ดีและเป็นประโยชน์ในทางแพทย์ แต่สิ่งที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ คือ การพัฒนาความรู้ทางด้านวิชาการที่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยเฉพาะการจัดประชุม อบรม สัมมนาที่มีความเฉพาะเจาะจงในเนื้อหาหรือ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ต้องอาศัยผู้ที่มีองค์ความรู้ ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน หรือเฉพาะตำแหน่งซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การดำเนินการจัดประชุม อบรม หรือสัมนามีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

ในแง่มุมของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับประเด็น เรื่อง การประชุม อบรม หรือสัมมนา ด้านวิชาการที่มีเนื้อหาหรือหัวข้อเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก พบว่า ที่ผ่านมาการสนับสนุนการประชุม อบรม หรือสัมมนา ไม่ได้มีกลไกหรือขั้นตอนในการปฏิบัติแต่อย่างใด จึงทำให้เกิดการผูกขาดในตัวบุคคลและบริษัท ซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขโดยให้องค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็ก เป็นผู้รับการสนับสนุนได้เพียง ๒ หน่วยงาน โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

๑. การสนับสนุนการจัดประชุม อบรม หรือสัมมนา ต้องไม่มีเงื่อนไขผูกมัดใดๆ
๒. ในการจัดประชุมต้องไม่มีกิจกรรมหรือการทำการใด ๆ ในลักษณะที่เป็น การส่งเสริมการตลาดโฆษณาหรือมีการเชื่อมโยงถึงชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ของอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็กหรืออาหารเสริมสำหรับทารก

๓. การจัดหาสิ่งของ อุปกรณ์เพื่อใช้ประกอบการประชุม และค่าใช้จ่ายของวิทยากรให้เป็นหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็กที่เป็นผู้จัดประชุม

๔. ผู้ให้การสนับสนุนสามารถสนับสนุนได้เฉพาะค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าอาหาร และค่าที่พักสำหรับเฉพาะตัวบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ได้รับการสนับสนุน และจำกัดเฉพาะช่วงเวลาของการประชุมเท่านั้น

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๑ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน จัดหรือให้การสนับสนุนในการจัดการประชุมอบรม หรือสัมมนาด้านวิชาการเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กแก่หน่วยบริการสาธารณสุข บุคลากรด้านสาธารณสุข หญิงตั้งครรภ์ หรือหญิงที่มีบุตรซึ่งเป็นทารกหรือเด็กเล็ก เว้นแต่เป็นการสนับสนุนองค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็ก ในการดำเนินการดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

สนับสนุนเงินสด

งดดูงาน
เสริมสร้างวิชาการ
ผ่านโดย ๒ หน่วย

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสนับสนุนองค์การวิชาชีพ ด้านสาธารณสุขและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็ก ในการจัดประชุม อบรม หรือสัมมนาด้านวิชาการเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารกอาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสนับสนุนองค์การวิชาชีพ ด้านสาธารณสุข และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็ก ในการจัดประชุม อบรม หรือสัมมนาด้านวิชาการเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้ “การประชุม” หมายความว่า การจัดการประชุม อบรม หรือสัมมนาด้านวิชาการเกี่ยวกับ อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก และให้หมายความรวมถึง การไปประชุม อบรม หรือสัมมนาดังกล่าวของบุคลากรด้านสาธารณสุข “ผู้ให้การสนับสนุน” หมายความว่า ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก หรือตัวแทน ที่ประสงค์จะให้การสนับสนุนเงิน

ข้อ ๔ ผู้ให้การสนับสนุน สามารถสนับสนุนการประชุมตามประกาศนี้ได้ ในกรณีที่ต้องค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็กทำแผนงานหรือโครงการการประชุมเป็นหนังสือส่งให้ผู้ให้การสนับสนุนเท่านั้น ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการดังกล่าวต้องเป็นประโยชน์ทางวิชาการ

ข้อ ๕ การให้การสนับสนุนการประชุมตามประกาศนี้ ต้องไม่มีเงื่อนไขผูกมัด เพื่อการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก รวมทั้งไม่มีลักษณะเป็นการศึกษาดูงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประชุมนั้น ในการจัดประชุมต้องไม่มีกิจกรรมหรือกระทำการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมการตลาดโฆษณาหรือมีการเชื่อมโยงถึงชื่อ ตรา หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ของอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็กหรืออาหารเสริมสำหรับทารก เว้นแต่เป็นการให้ข้อมูลแก่บุคลากรด้านสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในองค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุข รวมทั้งนักวิชาการสาธารณสุข โภชนากร และนักกำหนดอาหาร

ข้อ ๖ การจัดหาสิ่งของ อุปกรณ์เพื่อใช้ประกอบการประชุม และค่าใช้จ่ายของวิทยากรให้เป็นหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็กที่เป็นผู้จัดประชุม ทั้งนี้ ผู้ให้การสนับสนุนสามารถสนับสนุนเงินเพื่อใช้ในการจัดทำสิ่งของ อุปกรณ์ประกอบการประชุม และค่าใช้จ่ายของวิทยากรตามความเหมาะสมและจำเป็นได้

ข้อ ๗ การสนับสนุนการไปประชุมของบุคลากรด้านสาธารณสุขโดยผ่านองค์กรวิชาชีพด้านสาธารณสุขหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแม่และเด็กผู้ให้การสนับสนุนสามารถสนับสนุนได้เฉพาะค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าอาหาร และค่าที่พักสำหรับเฉพาะตัวบุคลากรด้านสาธารณสุขที่ได้รับการสนับสนุนและจำกัดเฉพาะช่วงเวลาของการประชุมเท่านั้น

ข้อ ๘ ให้ผู้ให้การสนับสนุนรวบรวมหลักฐานแบบการสนับสนุนในแต่ละครั้งที่ลงลายมือชื่อ ผู้ให้การสนับสนุนไว้ด้วย แล้วจัดทำเป็นแบบรายงานการสนับสนุนในการจัดประชุม อบรม หรือสัมมนา ด้วยวิชาการเกี่ยวกับอาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรืออาหารเสริมสำหรับทารก รายปี แจ้งต่อคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

การสาธิตที่ถูกต้อง (มาตรา ๒๒)

ในทางการค้า “การสาธิต” คือ วิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริโภคได้รู้จักกับผลิตภัณฑ์ได้โดยเร็วเพราะการสาธิตเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ สามารถบอกถึงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี เป็นการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้เกิดการซื้อและการใช้ แต่สำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภท เช่น อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริมสำหรับทารกเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับกลุ่มวัยที่เปราะบาง หากมีความจำเป็นต้องใช้ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ทำการสาธิตวิธีการใช้อาหารสำหรับทารก อาหารสำหรับเด็กเล็ก และอาหารเสริมสำหรับทารก ให้แม่ได้รับทราบ **จึงต้องเป็นหน้าที่ของบุคลากรด้านสาธารณสุข** เพราะแม่จะรับทราบวิธีการใช้อย่างถูกต้องตามหลักการทางการแพทย์จากการสาธิต ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ดีแก่แม่

ในหลาย ๆ ครั้งจะพบว่า พนักงานของบริษัทนมผงทำหน้าที่แทนบุคลากรด้านสาธารณสุขในสถานที่ต่าง ๆ แม้ว่าสถานที่นั้น ๆ จะเป็นสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าอย่างแพร่หลาย เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า งานจัดแสดงสินค้า ฯลฯ โดยพนักงานของบริษัทนมผงจะแนะนำและสาธิตวิธีการใช้ การเก็บรักษารวมไปถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึงช่องทางการซื้อ ราคาและข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ทางการค้าอีกมากมาย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เราไม่ต้องการให้เกิดขึ้นไม่ว่าจะให้เป็นสถานที่ใด โดยเฉพาะในหน่วยบริการสาธารณสุข เนื่องจากหน่วยบริการสาธารณสุขไม่ใช่สถานที่สำหรับหาประโยชน์เพื่อการค้า หรือสถานที่สร้างรายได้แต่อย่างใด แต่เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่า หากกรณีที่ไม่มีความจำเป็นต้องเลือกอาหารอื่นให้แก่วัยแม่จะได้รับคำแนะนำและวิธีการใช้ที่ถูกต้องปราศจากอิทธิพลการส่งเสริมการตลาด

กฎหมายจึงกำหนดว่า ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่าย หรือตัวแทน อาหาร สำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก สาธิตหรือให้การสนับสนุนในการสาธิตการใช้ อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กในหน่วยบริการสาธารณสุขหรือ สถานที่อื่นใดเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้อาหารสำหรับทารก หรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก ในมุ่งหวังประโยชน์ทางการค้า

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก และเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๒ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรือ อาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน สาธิตหรือให้การสนับสนุนในการสาธิตการใช้ อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กในหน่วยบริการสาธารณสุขหรือ สถานที่อื่นใดเพื่อการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มีการใช้อาหารสำหรับทารกหรือ อาหารสำหรับเด็กเล็ก เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับผู้ผลิตที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุข ซึ่งดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาทารก หรือเด็กเล็ก

“
การสาธิต
ตามหลักวิชาการ
คืองานของบุคลากรสาธารณสุข
”

การบริจาคนั้นเป็นเรื่องดี (มาตรา ๒๓)

การบริจาค คือ การมอบหรือการให้เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลน ไปด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีในสังคมของเรา แต่การบริจาคที่ดีและเกิดประโยชน์สูงสุดควรจะต้องบริจาคให้ถูกสถานที่และกลุ่มคนรับ เพราะการบริจาคไม่ถูกที่หรือถูกคน นอกจากไม่เกิดประโยชน์สูงสุดแล้วยังมีความหมายอย่างอื่นที่ซ่อนไว้ที่เราอาจจะนึกไม่ถึง “ลองคิดดูว่า หากบริษัทนมผงนำอาหารสำหรับทารกไปบริจาคให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุข ซึ่งในความเป็นจริง ทารกแรกเกิดส่วนใหญ่เป็นทารกที่มีสุขภาพดี ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตั้งแต่แรกเกิด จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องรับบริจาคผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก” หากหน่วยบริการสาธารณสุขนำอาหารสำหรับทารกที่ได้รับบริจาคมาชงให้ทารกแรกเกิดกิน โดยเฉพาะภายใน ๒๔ ชั่วโมงแรกหลังคลอด จะทำให้ทารกอ้วนและไม่ดูดน้ำนมแม่จากเต้าซึ่งส่งผลทำให้กระบวนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สะดุดหยุดลง นี่คือตัวอย่างของการบริจาคที่ไม่ถูกกับความต้องการและไม่ถูกกับกลุ่มที่รับ...เริ่มต้นหนึ่งกล่องแรกภายใน ๒๔ ชั่วโมง คือการโก่งการดูดจากเต้า ๒๔ เดือน... เมื่อพิจารณาดี ๆ เราจะพบว่า หน่วยบริการสาธารณสุข ตามนิยามที่เข้าใจง่าย ๆ คือ โรงพยาบาลที่ทำการรักษาคนเจ็บไข้ได้ป่วย รักษาอาการผิดปกติของร่างกาย สำหรับกลุ่มทารกที่ป่วย โรงพยาบาลอาจต้องการนมผงประกอบกับยารักษาโรค

ดังนั้น หากเป็นนมผงก็ควรจะเป็นนมผงที่มีวัตถุประสงค์พิเศษเพื่อใช้สำหรับเด็กที่ป่วยเฉพาะโรค หรือมีความผิดปกติของร่างกาย หากจะสรุปในเรื่องการบริจาคให้เกิดประโยชน์สูงสุดและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด จึงมีหลักในการทำความเข้าใจได้ง่าย ๆ คือ หากมีความประสงค์ต้องการบริจาคนมผงสูตรปกติทั่ว ๆ ไป เป็นนมที่เหมาะสมสำหรับเด็กสุขภาพปกติ แข็งแรงดี แต่ถูกทอดทิ้ง หรือกำพร้า ต้องบริจาคให้กับองค์กร มูลนิธิ หรือองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับ

แม่และเด็กเท่านั้น แต่หากมีความประสงค์ต้องการบริจาคนมผงในโรงพยาบาลสามารถบริจาคได้แต่ต้องเป็นนมผงสำหรับคนป่วยและต้องเป็นนมผงที่มีข้อบ่งชี้ในการใช้เฉพาะโรคที่กำหนดไว้ในประกาศฯ ซึ่งหลักเกณฑ์ฯ เรื่อง การบริจาคมนี้ใช้บังคับเฉพาะกับ ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่าย หรือตัวแทนอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก แต่ในฐานะบุคลากรด้านสาธารณสุขที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยบริการสาธารณสุขควรทำความเข้าใจ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการรับบริจาค และยังสามารถทำการสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อทำให้การบริจาคในแต่ละครั้งเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๓ ห้ามผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน บริจาคอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขหรือบุคลากรด้านสาธารณสุข

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับการบริจาคอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กมีวัตถุประสงค์พิเศษเพื่อใช้สำหรับผู้ป่วยเฉพาะโรคหรือผู้ที่มีความผิดปกติของร่างกาย และการบริจาคในกรณีจำเป็นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการบริจาคตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

“
การบริจาค
เป็นเรื่องดี
หากถูกที่และถูกคน
”

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการบริจาดอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กที่มีวัตถุประสงค์ พิเศษและการบริจาดในกรณีจำเป็นแก่หน่วยบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการบริจาดอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กที่มี วัตถุประสงค์พิเศษ และการบริจาดในกรณีจำเป็นแก่หน่วยบริการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้ “ผู้บริจาด” หมายความว่า ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่าย อาหารสำหรับทารก หรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ที่ประสงค์จะบริจาด อาหารสำหรับทารกที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาหารสำหรับเด็กเล็กที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ หรืออาหารสำหรับทารก หรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก

ข้อ ๔ การบริจาดอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กที่มี วัตถุประสงค์พิเศษผู้บริจาดสามารถบริจาดให้แก่สถานพยาบาลตามกฎหมาย ว่าด้วยสถานพยาบาล หรือสถานพยาบาลซึ่งดำเนินการโดยกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาของรัฐหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือ สภากาชาดไทย ที่มีทารกหรือเด็กเล็กซึ่งเป็นผู้ป่วยเฉพาะโรคพันธุกรรมเมตาบอลิก (Inborn Errors of Metabolism) แพ้โปรตีนนมวัวรุนแรง ลำไส้ล้มเหลวทุพโภชนาการ ระดับสาม (รุนแรง) ภาวะการดูดซึมไขมันบกพร่อง (Fat Malabsorption) หรือ ทารกเกิดก่อนกำหนดที่ต้องได้รับอาหารเสริมนมแม่สำหรับทารกเกิดก่อน กำหนด (Human Milk Fortifier)

ข้อ ๕ การบริจาคอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กในกรณี
จำเป็นผู้บริจาคสามารถบริจาคให้แก่องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ไม่แสวงหากำไร
และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสุขภาพแม่และเด็กที่มีทารกซึ่งเป็นกำพร้า หรือ
ทารกที่ถูกทอดทิ้ง หรือทารกที่แม่ได้รับการวินิจฉัยโดยแพทย์ว่าไม่สามารถให้นมบุตรได้

ข้อ ๖ ให้ผู้บริจาคตามข้อ ๔ และข้อ ๕ รวบรวมหลักฐานแบบการบริจาค
ในแต่ละครั้ง ที่ลงรายชื่อผู้บริจาคและผู้รับบริจาคไว้ด้วยแล้วจัดทำเป็นแบบ
รายงานการบริจาครายปี แจ้งต่อคณะกรรมการควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหาร
สำหรับทารกและเด็กเล็กตามแบบแนบท้ายประกาศนี้

ข้อมูลสำเร็จรูป (มาตรา ๒๔)

ทุกวันนี้การรับทราบ หรือการเข้าถึงข้อมูลเป็นเรื่องง่ายเพียงแค่ปลายนิ้ว เพราะการจัดทำหรือการเผยแพร่ข้อมูลมีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา ประกอบกับช่องทางในการสื่อสารมีหลายช่องทางทำให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะ ข้อมูลด้านสุขภาพที่เป็นข้อมูลที่คนส่วนมากให้ความสนใจสืบค้นเพิ่มเติมอยู่เสมอ

แต่เราเคยพิจารณาหรือสังเกตหรือไม่ว่า ก่อนที่เราจะบริโภคข้อมูลจากสื่อที่แสดงออกมาในรูปแบบที่ สะดุดตา สะดุดหู เรานั้น เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด หรือมีการแอบแฝงและซ่อนความเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์หรือไม่ โดยเฉพาะในกลุ่มแม่และเด็กซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพอย่างใกล้ชิด จึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลทางวิชาการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการที่ผ่านมาระจะเห็นได้ว่า การจัดทำเผยแพร่ข้อมูลสุขภาพเกี่ยวกับแม่และเด็ก มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่เป็นกระดาษจนถึงช่องทางออนไลน์ และสื่อสารโดยวิธีการยก ชื่อสารอาหารที่เป็นจุดขายสำคัญของผลิตภัณฑ์มาเป็นหัวข้อในการให้ข้อมูล โดยมี บทสรุปที่เป็นใจความสำคัญไม่แพ้เนื้อหาที่กล่าวมาทั้งหมด คือ สารอาหารที่ดี ๆ ที่ทารกควรได้รับนั้นมีอยู่ในผลิตภัณฑ์ของบริษัทผู้จัดทำข้อมูล หรืออีกวิธีคือช่องทางออนไลน์ที่มีอยู่ใน Social media ต่าง ๆ อย่างเช่น facebook ซึ่งเป็นพื้นที่ออนไลน์ที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลได้เป็นอย่างดีเพราะสามารถใส่รูปหรือคลิปเพื่อเพิ่มความสนใจได้มากยิ่งขึ้น หรือจะในรูปแบบ application ที่จะให้เรากรอกประวัติ หรือ ข้อมูลสุขภาพต่าง ๆ ลงไป และระบบก็จะให้ข้อมูลการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุของทารก ซึ่งการให้ข้อมูลก็จะมีแอบแฝงหรือเชื่อมโยงไปยัง ผลิตภัณฑ์ของบริษัทผู้จัดทำข้อมูล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผลิตภัณฑ์ของ แม่และครอบครัวเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการคัดกรองข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพแม่และเด็ก จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำข้อมูลเพื่อไม่ให้บริษัทนมผงให้ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริม สนับสนุนหรือสื่อให้ใช้อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือให้เกิดความเชื่อมโยง

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์นี้มีได้บังคับใช้กับผู้ผลิตที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขซึ่งดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาทารกหรือเด็กเล็ก

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง :

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๔ การจัดทำหรือเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับสุขภาพแม่และเด็กของผู้ผลิตผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้อาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือสื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับอาหารสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับผู้ผลิตที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขซึ่งดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์หรือเพื่อประโยชน์ในการรักษาทารกหรือเด็กเล็ก

“
จัดทำข้อมูลทางวิชาการ
ต้องไม่สื่อสาร
ส่งเสริมให้ใช้นมผง
”

บรรณานุกรม

๑. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. ประกาศคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

คณะผู้จัดทำ

นายแพทย์สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย
นายแพทย์อรรถพล แก้วสัมฤทธิ์
นายแพทย์เอกชัย เพียรศรีวัชรา

แพทย์หญิงพิมลพรรณ ต่างวิวัฒน์

อธิบดีกรมอนามัย
รองอธิบดีกรมอนามัย
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ
กรมอนามัย
หัวหน้ากลุ่มอนามัยแม่และเด็ก
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

บรรณาธิการ

แพทย์หญิงฐิติภรณ์ ตวงรัตนานนท์
นางชนัญชิตา สมสุข
นางสาวเบญจวรรณ ยี่คิ้ว
นางพิมพ์พร เมฆมัยพันธ์

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

ผู้ประสานงาน

นางสาวอัมพร คำแก้ว
นางวิมล พรหมกระแสน

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. In the top right corner, there is a decorative element consisting of overlapping light green and yellow curved shapes. The paper appears to be a standard notebook or worksheet template.

บ้านพัก

คู่มืออธิบาย

พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาด
อาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐

จัดทำโดย : กลุ่มอนามัยแม่และเด็ก